

Neelie Kroes
Kommissær for Den Digitale Dagsorden
Europa-Kommissionen
Rue de la Loi 200
B - 1049 Bruxelles

Det Internationale Sekretariat

Christiansborg
DK-1240 København K
Tlf. +45 33 37 55 00
Fax +45 33 32 85 36
www.ft.dk
ft@ft.dk

Udtalelse vedr. grønbog om belysning i fremtiden - KOM (2011)889

29. februar 2012

Kære Neelie Kroes

Ref. 11-001139-2

Klima-, Energi- og Bygningsudvalget har på Europaudvalgets opfordring behandlet sagen på 2 møder og vedtaget udtalelsen i skriftlig procedure den 29. februar 2012. Europaudvalget har tilsluttet sig udtalelsen i skriftlig procedure den 29. februar 2012.

Kontakt

Anders Nymark
Udvalgssekretær

Dir. tlf. +45 3337 3638

Anders.Nymark@ft.dk

Et *flertal* i udvalgene (udvalgene med undtagelse af V og LA) afgiver herefter nedenstående udtalelse.

Et *mindretal* i udvalgene (V og LA) finder det ikke muligt på den meget korte tid, der har været til den skriftlige procedure, at tage kvalificeret stilling til en udtalelse.

Udtalelse:

Vi vil gerne takke for Kommissionens grønbog om 'Belysning i fremtiden - Hurtig udvikling af innovative belysningsteknologier', og for invitationen til at kommentere denne.

I grønbogen opregnes 12 spørgsmål om muligheder og barrierer for udbredelse af nye belysningsteknologier, som der nedenfor gives svar på:

1. Hvordan kan man løse de udfordringer, der er skitseret ovenfor, med hensyn til en bredere markedsgennemtrængning for faststofbelysning i Europa?

Det er vigtigt at sikre, at forbrugerne får en lyskvalitet, som de kan regne med. Det er afgørende, at forbrugerne får tillid til produkterne. Forbrugertilliden betyder mere for, at faststofbelysningen opnår markedsgennemtrængning, end at skiftet til de nye teknologier går hurtigt.

I den sammenhæng er det, som også nævnt i grønbogen, vigtigt at prioritere et velfungerende markedstilsyn. Både af hensyn til forbrugerens tillid til pro-

dukterne og for at forhindre, at udbredelsen af gode produkter generes af brugernes negative erfaringer med ringe produkter.

I EU-regi er det i denne forbindelse vigtigt, at der i de kommende forordninger om energieffektivitet og energimærkning af retningsbestemte lyskilder, som bl.a. dækker LED-lyskilder, stilles krav til lyskildernes kvalitet.

2. Hvilke yderligere udfordringer ser De for en bredere markedsindtrængning for faststofbelysning i Europa, og hvilke løsninger vil De foreslå til at imødegå dem?

Omkostninger ved anskaffelse af LED-lyskilder må reduceres, samtidig med at lyskvaliteten fortsat forbedres.

3. Hvad kan medlemsstaterne gøre for at forstærke markedstilsynet med produktdeevne og -sikkerhed inden for faststofbelysningsprodukter?

Det er vigtigt, at alle EU's medlemslande afsætter tilstrækkelige ressourcer til gennemførelse af et effektivt markedstilsyn, og at der foretages kontrolmålinger af lyskildernes effektivitet og kvalitetsparametre på anerkendte laboratorier. Medlemslandene kan samarbejde om sådanne kontrolmålinger og derved nedbringe omkostningerne. Det er også nødvendigt, at Kommissionen i meget højere grad end det hidtil har været tilfældet er opmærksom på medlemslandenes omkostninger ved gennemførelse af kontrolmålinger, når den selv fastsætter eller overlader det til standardiseringsorganer at fastsætte forskrifter for, hvordan energieffektiviteten og andre kvalitetsparametre måles.

4. Hvad kan belysningsindustrien gøre for at sikre faststofbelysningsprodukternes ydeevne?

Blandt de tekniske udfordringer, som industrien skal løse, er at udforme lyskilder og armaturer, således at lyskilder baseret på faststofteknologi kan tåle varmen i armaturet. Alle lyskilder udvikler varme, når de er tændte, og armaturet (lampen) skal sikre et effektivt luftskifte omkring lyskilden, ellers forringes levetiden, og dermed også forbrugernes vurdering af lyskildens kvalitet. LED-lyskilder er særligt følsomme, fordi elektronikken placeret i soklen udvikler varme, samtidig med at elektronikken ikke kan tåle høje temperaturer.

Selv om LED-lyskilder allerede er på markedet, er det nødvendigt, at industrien fortsætter udviklingsarbejdet med henblik på fortsat at forbedre kvaliteten.

5. Hvad kan man gøre for at øge forbrugeres og fagfolks opmærksomhed på faststofbelysningsteknologier, og hvilke specifikke foranstaltninger vil De foreslå til fremskyndelse af indførelsen af faststofbelysning på markedet?

Information, oplysningskampagner, seminarer og workshops. Center for Energibesparelser (Go'Energi) og tidligere Elsparefonden har ydet og yder fortsat en væsentlig oplysningsindsats om energieffektive belysningsteknologier, herunder om LED. Det kan overvejes på europæisk plan at udarbejde fælles oplysningsmateriale til private forbrugere.

6. Hvad kan man gøre for at komme uden om udlejer-lejer-konflikten?

Tiltag, som kan fjerne eller formindske lejer-udlejer-paradokset indgår i regeringsgrundlaget: "Et Danmark, Der Står Sammen". Ministeren for By, Bolig og Landdistrikter vil i 2012 fremsætte et lovforslag om ændring af lejeloven. Lovforslaget øger både udlejers og lejers incitament til gennemførelse af energiforbedringer af eksisterende udlejningsejendomme til beboelse. Udskiftning af eksisterende ineffektive belysningssystemer med energieffektive lyskilder vil således fremover opnå bedre muligheder for at blive gennemført i de private udlejningsejendomme.

7. Hvilke yderligere foranstaltninger kunne være med til at fremskynde anvendelsen af faststofbelysning i bygninger?

Det offentlige kan gå foran og etablere lysinstallationer baseret på LED-lyskilder af god kvalitet. Sådanne offentlige demonstrationsprojekter kan tilskynde private brugere til også at anvende faststofbelysning.

Reguleringen af energiforbruget i nye bygninger sker gennem energirammer, som fastsættes i Bygningsreglementet. Gennem skærpelse af energirammerne fremmes energieffektive teknologier, herunder energieffektive belysningssystemer baseret på LED-teknologi.

8. Hvilke foranstaltninger kan, udover de nævnte, yderligere støtte forskning og innovation og forstærke faststofbelysningsværdikæden i Europa?

I Danmark er der siden 2005 ydet offentlig forskningsstøtte til udvikling af LED-baseret belysning gennem den PSO-finansierede forskningsfond EL-FORSK. Siden 2005 er der ydet mere end 30 mio. kr. i støtte til forskningsprojekter inden for lysdioder.

Fra det energiteknologiske udviklings- og demonstrationsprogram, EUDP, er der siden 2010 ydet 22 mio. kr. i støtte til demonstrationsprojekter med faststofbelysning.

Det vurderes, at der fortsat er behov for støtte både til forsknings- og demonstrationsprojekter for at sikre et markedsgennembrud for belysning baseret på faststoffteknologi.

9. Hvilke andre tiltag kan industrien iværksætte for at styrke en bæredygtig fremstillingskapacitet for faststofbelysning i Europa?

Dette spørgsmål vurderes primært at være rettet til industrien selv.

10. Hvilke yderlige tiltag kan styrke samarbejdet i værdikæden, især med arkitekter og belysningsdesignere, elinstallatører og med bygge- og anlægssektoren? Hvilken rolle bør medlemsstaterne og EU spille i realiseringen heraf?

Allokeringen af midler inden for støtte- og industriteknologi, herunder fremtidens belysningsindustri, bør koncentreres om aktiviteter, som har et tydeligt kommercialiserings- og markedsfokus samt aktiviteter, der inddrager deltagelse af førende europæiske virksomheder og forskningsmiljøer inden for de udvalgte teknologiområder. Der bør være et tydeligt iværksætterfokus i alle aktiviteter under dette indsatsområde, f.eks. ved at støtte etableringen af spin-off/spin-out-programmer eller fremme udviklingen af økosystemer for iværksætteri i eksisterende europæiske erhvervsklynger.

Det bør desuden understreges, at aktiviteter under dette indsatsområde også kan understøtte ikke-teknologidreven innovation i virksomheder, f.eks. brug af designkompetencer og brugerinddragelse til udviklingen af innovative produkter, services og processer relateret til de udvalgte områder.

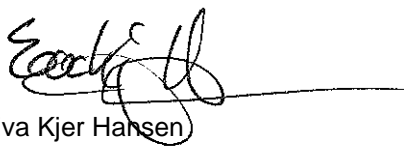
11. Er der mangler i standardiseringen i dag, som besværliggør innovation og indførelse af faststofbelysning? I bekræftende fald, hvor findes disse mangler, og hvordan kan de håndteres?

For at sikre et velfungerende indre marked til gavn for europæiske virksomheder og forbrugere er det vigtigt, at man i EU-sammenhænge arbejder for at fjerne barrierer, som kan hindre den frie bevægelighed for bl.a. grønne produkter, teknologier og tjenesteydelser. De lovgivningsmæssige rammer, der anvendes og udvikles for grønne produkter, teknologier og tjenesteydelser, bør desuden være teknologineutrale, fleksible og innovationsvenlige. Dvs. der bør i høj grad anvendes reguleringsmetoder (f.eks. New Legislative Framework), der ikke detaljeret regulerer, hvilke krav der skal gælde, men som alene regulerer det nødvendige minimumsniveau for beskyttelsen af sikkerheden, forbrugerne og miljøet og overlader mere detaljerede regler til harmoniserede standarder. Hermed sikres fleksibiliteten i relation til den teknologiske og strukturelle udvikling, ligesom inddragelsen af branchen m.v. sikres via standardiseringsprocessen.

12. Hvilke tiltag bør medlemsstaterne og industrien gennemføre for at støtte uddannelse, erhvervsfaglig og livslang læring og uddannelse i faststofbelysning og for at håndtere tilpasning af uddannelsespensum, så det omfatter de seneste belysningsteknologier?

Uddannelsesministeriet kan ikke pålægge de nationale uddannelsesinstitutioner at indføre et specifikt teknologisk emne i curriculum (som f.eks. Solid State Lightning). Derimod skal uddannelsesinstitutionerne løbende sikre, at tekniske uddannelser generelt er baseret på den nyeste forskning og teknologi. Dette sikres bl.a. ved akkreditering af uddannelserne.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Eva Kjer Hansen', with a long horizontal line extending to the right.

Eva Kjer Hansen
Formand for Europaudvalget